

GÜMRÜK KANUNU'NUN 235/5. MADDESİ KAPSAMINDAKİ

CEZALAR VE UYGULAMALARI

TOBBUND
BRIDGING BORDERS

GÜMRÜK KANUNU'NUN 235/5. MADDESİ KAPSAMINDAKİ CEZALAR VE UYGULAMALARI

Gümrük Kanunu'nun 235. maddesinin 5. fıkrası, esasen kaçakçılıkla mücadele amacıyla getirilen bir düzenleme olup, beyan edilen eşyanın fiili muhteviyatı ile farklılık göstermesi durumunda idari para cezası uygulanmasını öngörmektedir. Ancak uygulamada, bu madde kapsamında kesilen cezalar, tarife hataları, operasyonel yükleme farklılıkları ve hatta transit rejime tabi eşyalar için dahi büyük mali yüklerle sebep olmaktadır.

Mevcut Durum ve Sorunlar

Gümrük Kanunu'nun 235/5. maddesi, kaçakçılık faaliyetlerini önleme amacı taşımakla birlikte, uygulamada şu temel sorunlar ortaya çıkmaktadır:

- **Transit Rejime Tabi Eşyalara Uygulanan Cezalar:** Ülkemizden sadece transit olarak geçiş yapacak eşyalar için bile haksız cezalar kesilebilmektedir. Oysa bu eşyalar, Türkiye'de serbest dolaşıma sokulmayacak olup, bir başka ülkede gümrükleme işlemlerine tabi tutulacaktır.
- **Tarife ve Operasyonel Hataların Ceza Kapsamına Alınması:** Basit tarife hataları veya lojistik operasyonlarından kaynaklanan farklılıklar nedeniyle fahiş cezalar uygulanabilmektedir. Bu durum, sektörde büyük maliyetlere ve yasal belirsizliklere yol açmaktadır.
- **Mühür Fekki Olmayan Durumlarda Dahi Ceza Uygulanması:** Araçlarda herhangi bir mühür fekki tespit edilmemesine rağmen, farklı eşya çıkması halinde cezalar uygulanabilmektedir. Bu durum, lojistik firmaları ve teminat sağlayıcılar açısından öngörülemeyen büyük riskler doğurmaktadır.
- **Uluslararası Uygulamalarla Uyumsuzluk:** Avrupa Birliği mevzuatında, eksiklik veya fazlalık tespit edilmesi halinde idari para cezası yerine eksiklik/fazlalık takibi yapılmaktadır. Ancak Türkiye'de kara yolu ile taşınan yüklenmelerde fahiş cezalar uygulanırken, deniz ve hava yolu taşımacılığında daha esnek kurallar geçerlidir.

Sektöre Etkileri

Bu durum, lojistik firmalarının operasyonel maliyetlerini artırmakta ve Türkiye'yi uluslararası transit ticarete rekabet dezavantajına sürüklemektedir. Özellikle, Orta Koridor Projesi gibi stratejik lojistik hedeflere ulaşılmasında bu cezalar büyük bir engel teşkil etmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Gümrük Kanunu'nun 235/5. maddesi kapsamında uygulanan cezaların daha ölçülü hale getirilmesi, tarife hataları ve operasyonel farklılıklar için daha makul bir yaptırım mekanizmasının benimsenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda:

- Transit rejime tabi eşyaların cezai sorumluluğunun gözden geçirilmesi
- Basit tarife ve yükleme hatalarına idari para cezası yerine düzenleyici önlemler getirilmesi
- Beyan harici eşya tespiti halinde diğer taşıma modlarında olduğu gibi özet beyan eksik/fazlalığı hükümlerinin uygulanması
- Mühür fekki olmayan durumlarda ceza uygulanmaması
- Uluslararası standartlara uyumlu bir mevzuat yapısının benimsenmesi

Sektörün beklentisi, kamu otoriteleri ve özel sektör arasında daha etkin bir iş birliği ile bu sorunlara çözüm üretmektir. Şeffaf, öngörülebilir ve rekabet gücünü artıracak bir gümrük rejimi, hem lojistik sektörünün hem de Türkiye'nin uluslararası ticaretteki rolünü güçlendirecektir.

